

KLASICISTNÍ ARCHITEKTURA

V POSÁZAVÍ

Zámek v Ratměřicích

Loretánská kaple v Komorním Hrádku

Bývalá továrna na kameninu v Týnci nad Sázavou

Synagoga v Divišově

Děkanství ve Vlašimě

Kaplička sv. Jana Nepomuckého v Xestupově

Typické znaky klasicistní architektury:

strohostavieb

geometričnost v členění (2)

trojúhelný štít s tympanonem, někdy doplněný štukovou plastikou (1)

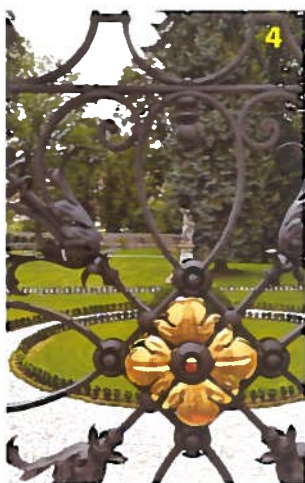
antické sloupy

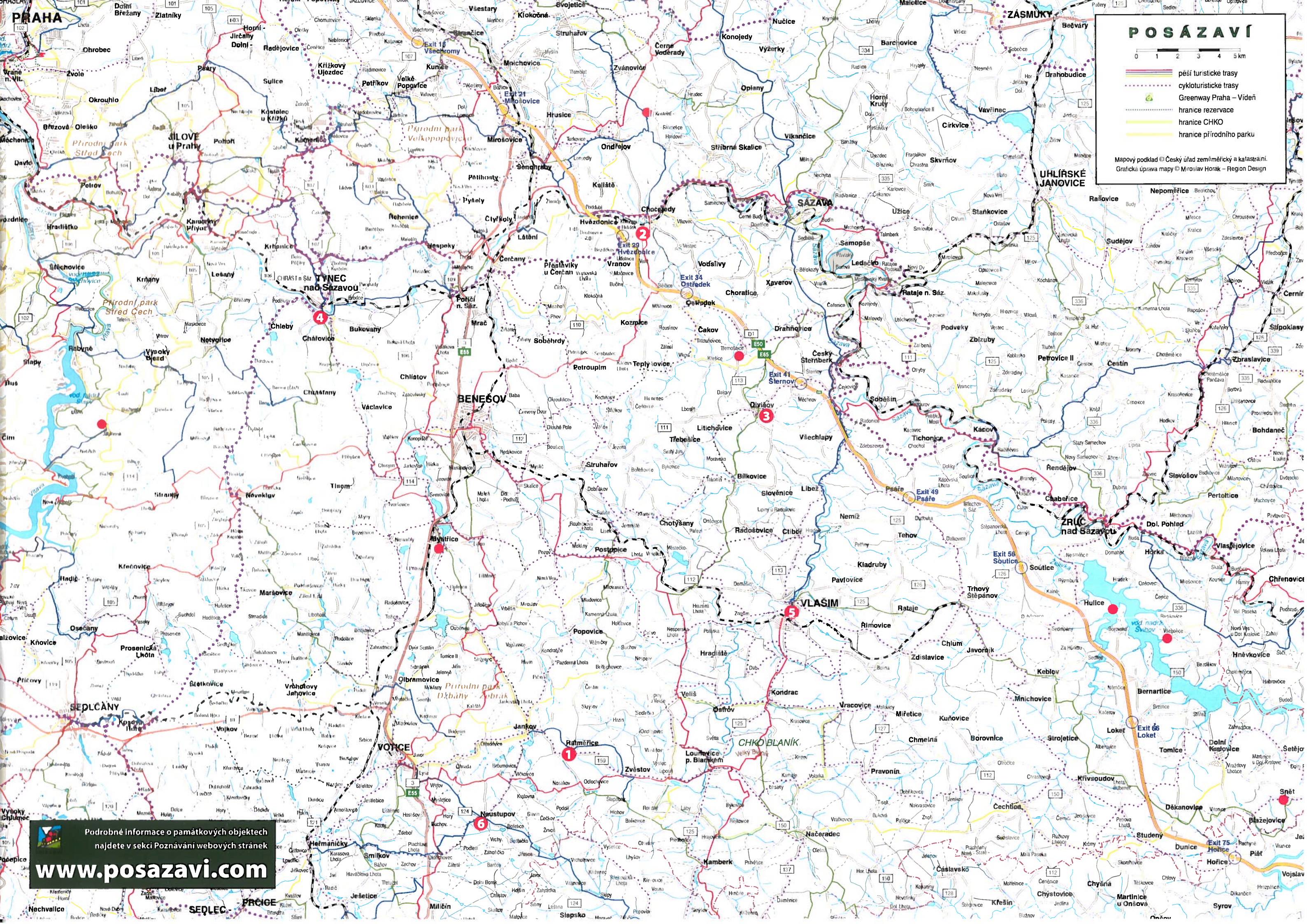
štukové nadokenní vějíře

ve štítech a portálech je často stlačený půleliptický oblouk (3)

medailony, vavřínové věnce

litina, která se používá na sloupky a zábradlí (4)

POSÁZAVÍ

0

1

2

3

4

5

km

peší turistické trasy

cykloturistické trasy

Greenway Praha – Viedeň

hranice rezervace

hranice CHKO

hranice přírodního parku

Mapový podklad © Český úřad zeměměřický a katastrální.
Grafická úprava mapy © Miroslav Horák – Region Design

Podrobné informace o památkových objektech
najdete v sekci Poznávání webových stránek

www.posazavi.com

Pro pokrok stavitelského umění, které nazýváme architekturou, přinesla doba posledních dvou desetiletí 18. století a prvních tří desetiletí 19. století to, co předtím připravovalo lidské myšlení po dobu delší než tři století. Železné mosty, krovky, sloupové a nosičové konstrukce skladů a továren naznačují cestu, po níž se ubíralo snažení konstruktérů v následujících letech.

Klasicismus v českých zemích, který nastupuje počátkem 80. let 18. století nedosahuje zdaleka úrovně předcházející epochy – českého baroka. Vliv vídeňského centralizmu se projevoval v činnosti úředně řízených stavebních kanceláří krajských a okresních inženýrů a ve sbornících vzorových projektů. To zajišťovalo poměrně dobrou úroveň veškeré stavební činnosti i na venkově. Výrazem tohoto racionalizmu je snaha o typizaci téměř všech stavebních druhů, a to od kostela až po zemědělské budovy.

Antická tvarosloví a přísně symetrická, hmotově zjednodušená kompozice, střídmy uslechnutý detail a převaha prostě řečené plochy splňovaly dobovou představu o pravdivosti a přirozenosti. Nervy staly monumentální chramy a památníkové stavby, statní budovy a paláce šlecht. Skromnější byly měštanské domy a vily, které si zachovaly tradiční měnitko i pojetí svého prostředí. Byly přechodem ke zlidovělému narvinnmu klasicizmu venkovských městeček a vesnic.

Pro architekturu šlechtických sídel bylo příznačné jejich citlivé zasazení do krajinneho prostředí a bezprostředního okolí upraveného na způsob romanského, takzvaného anglického parku s četnými vodními plochami, kolonádami, skleníky, altánky a sochami.

Novým motivem v obrazu města i v životě jeho obyvateľ byly městské sady a aleje založené na místech zbořených středověkých hradeb. Na historických náměstích se stavěly pavilony přátelství, kašny a fontány, na kterých se objevila klasicistní, antiku napodobující sochařská díla.

Budovy továren, nový druh staveb tehdejší doby, se zprvu stavěly podle vzorů obytných a hospodářských zámeckých souborů, a to i s parkovou úpravou vstupů a okolí. Jejich zasazení do krajiny mělo ještě všechny prvky tradiční kultury panských sídel a velkostatků. Bylo to obvyklé především u textílek, koželužen nebo cukrovarů, podobného výrazu ale byly i první stavby železáren.

V českých zemích vrcholil na konci 18. století dlouholetý vývoj lidové architektury roubených staveb, později nastoupilo i na venkově zděné stavitelství. Původní třídlňná dispozice – světnice, síň s černou kuchyní a komorou – se postupně rozšířila zvýšením patra, kde se podél pavlače stavěly sýpky, komůrky a světničky.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01. Posuipice v roce 2011 nákladem 5 000 ks v rámci realizace projektu spolupráce „Posázaví a Rakovnícko – podpora venkovské aktivní turistiky“ • Autoři fotografií: Jaroslav Pelíšek, Václav Pošmurný, František Vanásek, Royal Interior s. r. o. • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Pavel Fuksa – GraTypoPrint • Autor textů: Ing. Arch. Lubomír Hamarčík, textové úpravy PhDr. Jaroslava Tůmovi

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí